

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.

Mas Aguileres (2ª part)

Pere Prat va comprar el mas Aguileres (avui Campserver), que es deuria trobar en estat rònec, el 1486. En morir, el va heretar el seu fill Pere Prat, el qual se'l va vendre a Baltasar Piquiques o Picalques, el 1505. El preu del traspàs va ser de 35 lliures i el Baltasar va haver d'aconseguir que

el Duc de Cardona establís el mas abandonat a nom seu. En aquest sentit no deuria tenir cap problema, perquè el Duc deuria estar ansiós de posar algun pagès al mas que el fes productiu i li pagués censos al cap de l'any.

Per poder pagar el preu estipulat, Baltasar Picalques i la seva muller Joana van demanar un préstec a Francesc Fabrès, traginer de Manresa i per això, el setembre de 1505 li van vendre un censal mort de 10 lliures. El censal va anar avalat per un hostal que el Baltasar posseïa a Sant Fruitós.

Baltasar Picalques era fill de Gaspar, hereu del masos Picalques i Solà de Sant Mateu de Bages. El mas Solà havia estat integrat en el patrimoni familiar per un avantpassat anomenat Llorenç de Picalques el 1433. El 1465 l'amo era el Joan Picalques.

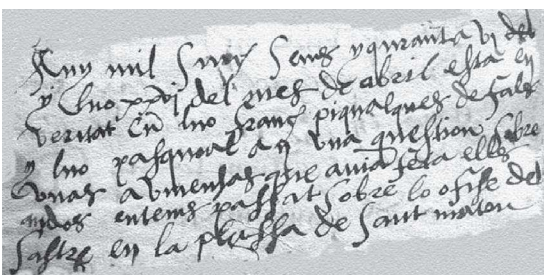
El 1501 el Baltasar habitava al mas Fontanelles de Castellfolit i va fer un tracte amb la vídua de Pere Benets, mitjançant el qual el Baltasar va rebre un ramat de 39 ovelles, que havia de cuidar amb la condició de partir-se al 50% els guanys o les pèrdues. A partir de 1505 ja vivia a Fals i s'anomenava amb l'aliè Aguileres.

El 1513, Gaspar Picalques i el seu fill Gaspar es van vendre els dos masos de Sant Mateu per 30 lliures a Vicenç Sala de Santpedor, però es deuria tractar només d'un empenyorament, perquè el 1518 el Baltasar se'n declarava possessor. Potser els va heretar d'aquest Gaspar, possiblement un germà seu.

La citació més tardana del Baltasar és de 1521, quan ell i Sebastià Sala, del mas Vilella de Sant Martí de Torruella van nomenar àrbitres per solucionar un conflicte que els enfrontava.

La fillada del Baltasar i la Joana va ser nombrosa i es va escampar pels quatre punts cardinals. El Jaume, el gran, va ser l'únic que es va quedar a casa, perquè era l'hereu. El 1518 van casar la Margarida amb Joan Tria, habitant al mas Picalques de S.Mateu, i fill primogènit d'Eloi Tria, de Santa Eulàlia de Ronsana. El Baltasar va prometre a la filla i al gendre 30 lliures, per les quals els va cedir en penyora els masos Picalques i Solà, perquè hi visquessin. Aquell mateix dia el Baltasar havia recuperat els masos que el seu pare i germà havien empenyorat cinc anys abans.

Miquel Picalques, àlies Aguileres, va entrar al mas Pujol de Rajadell (ara Morros) en casar-se amb la noia, i lògicament, li va tocar adoptar el cognom Pujol. El Vicenç va voltar un temps per Fals, fins que el 1551 va comprar a carta de gràcia el mas Molins de Sant Martí de Torruella, mentre que el Valentí Picalques va adquirir l'aliè Rourich després de casar-se el 1547 amb Francina, la pubilla del mas Rouric de Vallformosa. El Francesc es va quedar a casa, on va exercir de sastre, fins que el 1544 es va casar amb Esperança Soler, vídua de Vicenç Rovira de Sant Mateu. Segurament llavors se'n va anar a viure a Sant Mateu, on va tenir una discòrdia amb un altre sastre que es deia Pasqual. La concòrdia que a què van arribar els dos sastres va ser enregistrada pel rector de Sant Mateu, que exercia de notari públic. Mossèn Pere Salvatge era de parla occitana, la qual cosa es reflexa en algunes expressions de l'escrit, parcialment reproduït a la foto.

Anu mil sinch sens y quranta vi del y luo XXVI del mes de abril, esta en veritat com luo franco (es)ch picalques de fals y luo pasqual an una qestion sobre unas avinensas que avian feta ells amdos en tems passat sobre lo ofise del sastre en la plassa de sant mateu ...

El 1531 Jaume Picalques ja consta com hereu del mas en l'acceptació d'un deute de 30 lliures. El 1543 va donar poders de procura a Joan Sol, rector de Fals. El 1545 va tenir una disputa amb Miquel Molins, a causa d'un tros de terra a la Costa de Montconill que els dos reclamaven. El 1550 les raons encara duraven. El 1577 va quedar a deure 18 lliures i mitja a Maurici Pons, botiguer de draps, per gèneres que s'havia endut de la botiga.

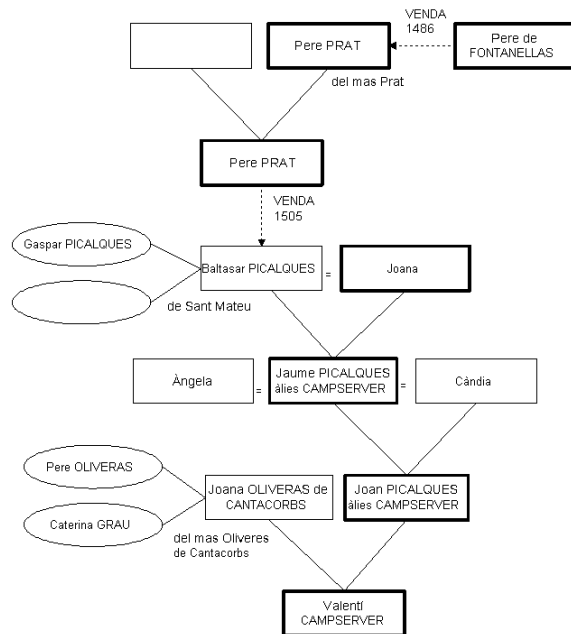

Conjunt de tines

Jaume Picalques era conegut amb l'aliè Campserver, un sobrenom que li venia de família. La referència més propera d'aquest sobrenom és un Gaspar Campserver, que el 1498 apareix com hereu del mas Campserver de Sant Mateu, que potser és el mateix pare del Baltasar. Més enrere, el 1461, surt en la documentació de Sant Mateu un tal Pere de Picalques, àlies Campserver. Desconeixem la relació de parentiu entre aquest i els que van comprar el mas Aguileres, però segur que eren membres d'una mateixa família que tenia interessos en els masos Picalques i Campserver.

En tot cas, va ser en aquesta època que el mas va perdre definitivament el nom d'Aguileres i va adoptar el nom de Campserver que encara conserva en l'actualitat. El 1531 el Jaume ja es titulava hereu dels masos Campserver i Marromana, un mas ròneg agregat a aquest.

Del Jaume en coneixem dos matrimonis. Amb la primera muller Càndia va tenir el Joan i la Montserrada, mentre que amb l'Àngela va tenir el Jaume, la Caterina i el Toni. En-

car hi havia una altra filla, dita Isabel, però desconeixem de quina mare era. El Toni va convertir-se en propietari del mas Presseguer (avui Dalmau) de Rajadell, i el 1574 va enllaçar amb Caterina Vila, del mas Vila (avui Tatger) de Fals.

El 1550 es va esdevenir un fet insòlit; un enllaç triple

entre les famílies Campserver i Oliveras de Cantacorbs. El vell Oliveras, que era vidu, es va casar amb la Montserrat Campserver, l'hereu Bernat Oliveras ho va fer amb la Caterina Campserver, i Joan Picalques es va comprometre amb Joana Oliveras. Només es va portar a terme el primer enllaç, ja que els altres quatre contraents encara eren menors d'edat. Tots els dots van ser de 40 lliures.

Joan Picalques, àlies Campserver, va esdevenir l'amo després de la defunció del pare. El 1575 va comprar un ramat de moltons a Onofre Viladeram de Castellnou de Bages, al preu d'una lliura i 11 sous per cap. El 1578 va reconèixer a Miquel Colell de Calders que li havia fet un préstec de 8 lliures. El 1580 va pagar la resta de les 67 lliures del dot de la seva germana Isabel, que havia marxat de casa per casar-se amb Joan Magí Rovira de Camps. El 1590 ja era mort, ja que el Cúria Ducal va nomenar tutors dels seus fills menors d'edat a Pere Massana, Benet Oliveras i Miquel Campserver.

De fills del Joan i la Joana tenim notícia d'una noia anomenada Joana, que es va casar amb Joan Major de Manresa, i més tard, amb Francesc Soler de Santpedor, i de l'hereu Valentí Campserver, la història del qual es troba en la continuació d'aquest article.